

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 278/2022-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], 2. [REDACTED], 3. [REDACTED], 4. [REDACTED] a 5. [REDACTED], zastúpených JUDr. Ivetou Petejovou, advokátkou, Hlavná 20, Košice, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4Cdo/236/2020 a jeho uznesení z 26. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/236/2020 z 26. januára 2022 do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. apríla 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 4Cdo/236/2020 a jeho uznesením z 26. januára 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovatelia vystupovali ako žalovaní v konaní sp. zn. 2C/142/2015 na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“), predmetom ktorého je nárok spoločnosti [REDACTED]

(ďalej len „žalobca“), na vydanie bezdôvodného obohatenia. V priebehu konania žalobca zobral žalobu späť v časti požadovaného nároku voči sťažovateľom 1 a 2 v sume 354 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 29. októbra 2014 do zaplatenia ako bezdôvodné obohatenie za obdobie od 12. marca 2013 do 12. marca 2015 a sťažovatelia 1 a 2 so späťvzatím súhlasili. Okresný súd rozsudkom zo 7. septembra 2018 rozhodol o zastavení konania v časti požadovaného nároku žalobcu voči sťažovateľom 1 a 2 v sume 354 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 29. októbra 2014 do zaplatenia (výrok I), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II) a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (výrok III). Proti druhému a tretiemu výroku rozsudku okresného súdu podal žalobca odvolanie. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 22Co/39/2019 zo 14. mája 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania (výrok I) a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II). O dovolaní žalobcu proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd rozhodol napadnutým rozhodnutím, ktorým rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu vo všetkých jeho výrokoch zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

III.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia považujú napadnuté rozhodnutie za svojvoľné a arbitrárne, a preto ústavne neudržateľné. Ide o prípad hodný prieskumu ústavným súdom, pretože je v ňom prítomný extrémny rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania. Podľa sťažovateľov najvyšší súd svojvoľne kreoval procesné úkony strán sporového konania a následne o nich aj rozhodoval.

4. Sťažovatelia 1 a 2 namietajú, že najvyšší súd postupoval v rozpore s Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) a v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy, keď napadnutým rozhodnutím zasiahol do časti konania, ktorá nepredstavovala predmet dovolacieho konania, čím zjavne svojvoľne došlo ku zrušeniu právoplatného stavu zastavenia časti konania. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zrušil okrem rozsudku krajského súdu aj rozsudok okresného súdu v celosti, teda všetky jeho výroky vrátane výroku o zastavení časti konania, ktoré bolo z dôvodu konsenzu strán sporu zastavené a nikdy netvorilo predmet odvolania ani predmet dovolacieho konania. Proti prvému výroku rozsudku okresného súdu žalobca nepodal odvolanie, preto ani nemohol podať dovolanie.

5. V prípade sťažovateľov najvyšší súd rozhodol na základe neexistujúceho procesného stavu – dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý v skutočnosti nebol uplatnený. Z podaného dovolania žalobcu nepochybne vyplýva, že dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 432 CSP, keďže to v dovolaní výslovne uvádza a aj samotný text dovolania predstavuje fakticky prejavenu nespokojnosť s údajnou nesprávnosťou právneho posúdenia žaloby. Pretože dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, dovolanie dovolateľa nespĺňalo ani potrebné náležitosti, preto ani nemohlo zasiahnuť do právoplatného rozsudku krajského súdu a najvyšší súd ho mal odmietnuť. Najvyšší súd tým, že vykonal meritórny dovolací prieskum a rozhodol o dovolaní, ktoré nemalo z dôvodu procesnej neprijateľnosti spôsobilosť zasiahnuť do právoplatného stavu založeného meritórnymi rozsudkami, konal svojvoľne a vyvolal extrémnu nespravodlivosť v podobe zrušenia právoplatného stavu.

6. Podľa sťažovateľov nie je možné súhlasiť s tvrdením, ktoré účelovo vykonštruoval najvyšší súd, že žaloba bola zamietnutá len z dôvodu neunesenia dôkazného bremena. Konajúce súdy žalobu riadne v celom rozsahu preskúmali, žalobcovi bolo umožnené uskutočňovať procesné práva v celom rozsahu a po meritórnom preskúmaní žalobu posúdili ako nedôvodnú. Okresný súd len podporne ako vedľajší argument vyslovil, že žalobca navyše neunesol dôkazné bremeno ani bremeno tvrdenia (bod 45 rozsudku okresného súdu). Navyše, okresný súd v odôvodnení popisuje celý rad vecných nesprávností, pre ktoré je žalobný nárok už v teoretickej rovine nedôvodný. Najvyšší súd účelovo ignoroval skutočné základné dôvody zamietnutia žaloby a zaoberal sa skutočnosťami, ktoré nie sú spôsobilé ovplyvniť výsledok konania, pričom svojou intenzitou ani nemohli dosiahnuť mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Podľa názoru sťažovateľov problematiku vecnej správnosti zamietnutia žaloby z dôvodu rozporu s dobrými mravmi je možné subsumovať jedine pod ustanovenie § 432 CSP, teda pod nesprávne právne posúdenie. Najvyšší súd však dovolanie skúmal a rozhodol o ňom, aplikujúc ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Navyše, dovolanie celkom zjavne považoval za „tretie odvolanie“ a v dovolacom konaní mimoprocessne hodnotiaco posudzoval skutkové zistenia súdov nižších stupňov, čo je ústavne neakceptovateľné. Najvyšší súd známy svojou prísnosťou pri posudzovaní prípustnosti dovolania poprel účel a význam dovolacích dôvodov konštruovaných CSP a jeho osnovou.

7. Tvrdenia najvyššieho súdu, že konajúce súdy okrem navrhovaného výsluchu znalca nerozhodli o návrhoch žalobcu na vykonanie dôkazov, sú podľa sťažovateľov v absolútnom rozpore s procesnou realitou. Žalobca v podanom odvolaní namietal, že okresný súd nevykonával výsluch znalca. Žiadne iné námietky ku nevykonaniu dôkazov neuviedol, a to z dôvodu, že všetky navrhované dôkazy okresný súd vykonal.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde (výrok 1 tohto uznesenia).

10. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti požiadali o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia s odôvodnením, že okresný súd po vrátení veci koná o celom predmete konania (vrátane právoplatne zastavenej časti konania).

11. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

12. Podmienky citovaného ustanovenia sú podľa názoru ústavného súdu splnené, lebo v prípade neodloženia vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu by jeho právnymi následkami, t. j. vrátením veci okresnému súdu na ďalšie konanie, mohla sťažovateľom vzniknúť závažná ujma. Výrok napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v sebe totiž neinkorporuje iba právne vyhodnotenie podaného dovolania, ktorého dôvody sú ústavnou sťažnosťou spochybnené, ale zahŕňa i uloženie povinnosti okresnému súdu konať aj o tej časti žaloby podanej proti sťažovateľom, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté zastavovacím výrokom nespochybňovaným podľa tvrdenia sťažovateľov opravnými prostriedkami žalobcu. Želaným právnym dôsledkom odkladu vykonateľnosti v posudzovanej veci je potom predovšetkým povinnosť okresného súdu zdržať sa ďalšieho postupu v konaní o žalobe podanej proti sťažovateľom. Odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia nie je v rozpore s verejným záujmom.

13. Ústavný súd preto návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyhovel (výrok 2 tohto uznesenia) bez toho, aby tým akokoľvek prejudikoval výsledok vlastného konania o ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu